

Liikenne- ja viestintäministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Kela
Kuntaliitto

KIRJELMÄ KOSKIEN VIRANOMAISEN JÄRJESTÄMIÄ TAKSIKULJETUKSIA VAMMAISILLE JA PITKÄAIKAISSAIRAILLE HENKILÖILLE

Omaishoidon sujuvuuteen vaikuttavat monet tekijät. Yksi merkittävä tekijä on hoidettavan henkilön liikkuminen kodin ulkopuolella erityisesti terveydenhuollon palveluihin tai kouluun. Monet hoidettavat vammaiset tai sairaat henkilöt tarvitsevat kuljetuspalvelua, kun toimivaa julkista liikennettä ei ole tarjolla tai se on sopimaton hoidettavalle.

Kaikilla henkilöillä kuljetuspalveluiden tarve ei johdu liikuntavammaisuudesta, vaan esimerkiksi tiedonkäsittelyn, oppimisen ja hahmottamisen ongelmista (ns. kognitiivisista ongelmista). Monet hoidettavat kulkevat usein ilman saattajaa, ja osa heistä on alakouluikäisiä.

Omaishoitajaliitto ry on huolissaan siitä, että kuljetuspalveluiden käytöstä aiheutuu runsaasti lisähaasteita vammaisille ja sairaille henkilöille sekä heidän omaishoitajilleen. Ongelmia on ollut taksikuljetusten saamisessa kohtuullisessa ajassa. Toisinaan kyyti ei ole tullut ollenkaan. Jos terveydenhuollon käynti peruuntuu, se voi aiheuttaa vakaviakin terveyshaittoja. Lisäksi tästä aiheutuu kuluja terveydenhuollolle.

Lisäkustannuksia aiheutuu, jos koulun henkilökunta joutuu valvomaan kuljetuspalvelun saapumista tai järjestämään muun kyydin. Vanhemmat joutuvat mahdollisesti keskeyttämään työnsä ja vastaamaan henkilön turvallisesta kuljetuksesta. Sovittu kotiovelle saattaminen on saatettu jättää tekemättä, mikä on aiheuttanut jopa vaaratilanteita. Kuljetuksen tilaamisessa on koettu myös hankaluuksia vaikeasti ymmärrettävän ohjeistuksen takia.

Omaishoitajaliitto korostaa, että palvelun hankintatapa, usein avoin hankintakilpailutus, ei saisi estää toimivan palvelun käyttöä. Odotukset, tilaaminen sekä itse kuljetus tulisi tapahtua käyttäjän toimintakyvyn haasteet huomioon ottaen. Viranomaisten tulee tarkentaa kuljetuspalveluiden

Lähellä ja tukena

hankintakäytäntöjä, jotta asianmukaiset ja turvalliset kuljetuspalvelut turvataan. Näin vähennetään myös omaishoitajien valvontavastuuta ja heille aiheutuvia kuluja. Viranomainen voi käyttää myös pikamatkapäätöksiä ja suorahankintaa turvatakseen toimivat palvelut niitä tarvitseville henkilöille. Taksiuudistuksen vaikutuksia kuljetuspalveluiden toimivuuteen tulee arvioida erityisen tarkasti vammaisten ja sairaiden henkilöiden ja heidän omaishoitajiensa näkökulmasta.

Julkisyhteisöjen resurssien tehostamisen vaade ei saa sokaista sosiaali- ja terveystalouden sekä opetustoimen tavoitteilta edistää hyvinvointia ja tukea kasvua. Vammaisten ja sairaiden henkilöiden itsenäinen selviytyminen vesittyy, jos kuljetuspalvelun toteutus ontuu jatkuvasti. Omaishoitajaliitto korostaa, että YK:n sopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista painottaa vammaisten henkilöiden mahdollisuutta mahdollisimman itsenäiseen henkilökohtaiseen liikkumiseen ja siten osallistumiseen ja osallisuuteen yhteiskunnassa.

Helsingissä 29.10.2018

Omaishoitajaliitto ry

Anneli Kiljunen
puheenjohtaja

Sari Tervonen
toiminnanjohtaja